

**Verslag themadag Veilige Vindplaatsen
d.d. 30 september 1999**

November 1999

Dienst Welzijn Amsterdam
Project Jeugd en Veiligheid
020 5523269

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	De themadag Veilige Vindplaatsen	3
1.2	Leeswijzer en achtergrond	3
2	De workshops	5
2.1	Structuur en perspectief	5
2.2	Organisatiestructuur	9
2.3	Onderdeel van de buurt	11
2.4	Individueel traject en cliëntvolgsysteem	15
2.5	Plenaire discussie	19
Bijlage 1	Deelnemers per workshop	22

1 Inleiding

Eind 1995 hebben de gemeente Amsterdam en het Rijk het convenant Grote Stedenbeleid afgesloten. Een belangrijk onderdeel van dit convenant is het beleid Jeugd en Veiligheid. Hiervoor heeft de gemeente met een aantal partners - zoals politie, Openbaar Ministerie, Raad voor de Kinderbescherming, jeugdreclassering, de Stedelijke Marokkaanse Raad, onderwijs en de stadsdelen - het programma Jeugd en Veiligheid ontwikkeld. Het programma Jeugd en Veiligheid is opgebouwd uit een aantal doelstellingen of thema's die gerealiseerd moeten worden via concrete projecten. Als hoofddoelstelling van het beleid geldt: jongeren zitten op school of zijn aan het werk.

Door de betrokken partners in Jeugd en Veiligheid en de partners in het reclasseringsplatform is in dit kader een groot aantal maatregelen getroffen en zijn projecten gestart die aansluiten bij de situatie in de stadsdelen en de activiteiten van stadsdelen en stedelijke partners om de jeugdcriminaliteit aan te pakken. Sommige projecten zijn recent gestart, andere functioneren reeds enkele jaren. De projecten hebben vaak vergelijkbare werkwijzen en leveren een bijdrage aan de oplossing van dezelfde problematiek in verschillende stadsdelen. Daarbij kiest de gemeente voor verdieping van het beleid. Daarom organiseert de projectgroep Jeugd en Veiligheid een aantal werkconferenties, waarin met diverse betrokkenen specifieke onderwerpen worden uitgediept. Met een groot aantal experts worden op deze conferenties gedachten, ervaringen en conclusies uitgewisseld.

1.1 De themadag Veilige Vindplaatsen

In januari 1999 is op initiatief van de regiopolitie Amsterdam - Amstelland het rapport 'Inventarisatie Veilige Vindplaatsen' opgesteld waarin een beeld wordt geschetst van Veilige Vindplaatsen in Amsterdam zoals deze in de praktijk zijn ontwikkeld. Omdat deze ontwikkeling niet stopt, is het rapport een momentopname van de vindplaatsen zoals deze in november 1998 werden aangetroffen.

Uit het rapport blijkt dat er verschillende typen vindplaatsen zijn, afhankelijk van de omgeving en de situatie van waaruit ze zijn ontwikkeld. De projectgroep Jeugd en Veiligheid ziet in de uitkomsten van het rapport voldoende uitdaging om het concept Veilige Vindplaatsen verder te ontwikkelen. Daarnaast is de projectgroep van mening dat het rapport een basis biedt voor verdere discussie over de opzet en de werkwijze met alle betrokkenen bij veilige vindplaatsen.

In dit kader heeft een multidisciplinaire begeleidingsgroep - in opdracht van de projectgroep Jeugd en Veiligheid - op 30 september 1999 de themadag Veilige Vindplaatsen georganiseerd. Doel van de dag was het uitwisselen van ervaringen en discussie over methoden, opzet en randvoorwaarden door ervaringsdeskundigen.

1.2 Leeswijzer en achtergrond

Door de begeleidingsgroep is besloten vier workshops te organiseren, die allen op een veilige vindplaats plaatsvonden. Na de workshops volgde een plenaire afsluiting en borrel op een centrale locatie in de stad.

In dit verslag worden - kort - de inhoud en resultaten van de workshops en van de plenaire afsluiting beschreven.

De thema's van de vier workshops zijn gebaseerd op het rapport 'Inventarisatie Veilige Vindplaatsen' van de politie Amsterdam-Amstelland. Elk workshopverslag start dan ook met een korte samenvatting van wat er in dat rapport over het onderwerp gezegd wordt. Daarbij moet aangetekend worden dat het onderzoek waarop het rapport van de politie gebaseerd is, reeds ruim een jaar oud is. Sinds die tijd is er het een en ander veranderd in de opzet en organisatie van de veilige vindplaatsen die in het rapport beschreven worden. Zo komt er in het rapport van de politie een vrij sterke tegenstelling tussen de aanpak in Noord en de aanpak in Zuidoost naar voren. Inmiddels zijn deze aanpakken verder naar elkaar toegegroeid - zo is men bijvoorbeeld ook in Zuidoost gestart met de ontwikkeling van een convenant. Fundamentele verschillen blijven echter de positionering van de veilige vindplaats *in* of *naast* bestaande jongerencentra en de leeftijd van de doelgroep - in Zuidoost zijn er ook veilige vindplaatsen voor volwassenen.

Tenslotte mag duidelijk zijn dat de deelnemers aan de themadag veelal hebben gesproken op persoonlijke titel.

2 De workshops

Zoals in de inleiding reeds werd aangegeven is door de begeleidingsgroep Veilige Vindplaatsen besloten om bij de thema's voor de werkgroepen dezelfde indeling aan te houden als in het rapport 'Inventarisatie Veilige Vindplaatsen Amsterdam'.

Het gaat hier om de volgende thema's:

- Structuur en perspectief in de veilige vindplaats; het noodzakelijke pedagogisch klimaat.
- De organisatiestructuur van het concept veilige vindplaats.
- Veilige vindplaats als noodzakelijke plek in de buurt.
- Individueel traject en cliëntvolgsysteem.

2.1 Workshop 1

Structuur en perspectief in de veilige vindplaats, het noodzakelijke pedagogisch klimaat

Uit het rapport 'Inventarisatie Veilige Vindplaatsen':
Het pedagogisch klimaat binnen de veilige vindplaatsen hangt samen met de visie op het concept veilige vindplaats die wordt gehanteerd. In Zuidoost gaat men bijvoorbeeld uit van 'empowerment' van de doelgroep. Hier zijn zowel veilige vindplaatsen voor ouderen (23+) als voor jongeren (23-) opgezet. In de veilige vindplaatsen voor 23+ zijn af en toe ook jongeren te vinden. Uitgangspunten zijn voor beide groepen: geen drugs, geen drank, kijken naar mogelijkheden en wensen van de doelgroep en het stimuleren van de doelgroep in het nemen van verantwoordelijkheid voor eigen acties. In Noord daarentegen speelt structuur een grote rol. Veilige vindplaatsen worden daar specifiek alleen voor jongeren opgezet; ouderen worden geweerd. Invulling en structuur van de veilige vindplaatsen zijn vastgelegd in de projectplannen. Dit houdt in dat de doelgroep met name structuur wordt geboden door allerlei activiteiten in de vindplaats. Ook hulpverlening op maat speelt een grote rol.

2.1.1 Opening van de workshop

Ron Boot - streetcornerwork Noord

In Noord zijn drie veilige vindplaatsen: 't Crat - waar met name Marokkaanse jongeren tot 23 jaar komen -, de Dijk - voor tieners -, en Scorpio - waar jongeren komen met een lichtere problematiek en van gemixte afkomst. De definitie van een veilige vindplaats in Noord houdt in dat veilige vindplaatsen ruimten zijn die vriendelijk zijn, verzorgd en waar meerdere ruimtes beschikbaar zijn voor meerdere activiteiten. In elke vindplaats werken twee beroepskrachten, aangevuld met een aantal assistenten. Openingstijden zijn flexibel en aangepast aan het leefpatroon van de jongeren: dus ook 's avonds en in het weekend. Het doel van de veilige vindplaatsen is het beheersbaar maken van jeugdproblematiek in de buurt en zo te realiseren dat een buurt veiliger en leefbaarder wordt.

Het pedagogisch klimaat biedt faciliteiten voor vier doelstellingen: educatie, jongerenparticipatie, sociale integratie en trajectbegeleiding.

De begeleiding richt zich met name op de risicogroep¹; first-offenders en jongeren met een zogenoemde 'meervoudige achterstand'. De veilige vindplaatsen zijn ontstaan in reactie op de kaalslag die in de jongerencentra heeft plaatsgevonden, waardoor moeilijke jongeren die daar eerst wel terecht konden, nu worden uitgesloten.

Aangegeven wordt dat veilige vindplaatsen in bepaalde 'moeilijke' buurten nodig zijn omdat er (te) weinig (horeca)gelegenheden zijn waar de jongeren kunnen zitten. Als voorbeeld wordt daarbij genoemd: het ontbreken van 'goede' coffeeshops in de buurten als Noord, Zuidoost en Nieuw West. Knelpunten in Noord zijn:

- de leeftijdsgroepen - tieners en 15+ moeten eigenlijk gescheiden worden;
- het feit dat groepen elkaar op straat uitsluiten - moet dit leiden tot een flexibeler aanbod?;
- toeleiding naar veilige vindplaatsen is soms moeizaam door het slechte imago;
- het is moeilijk kwalitatief goed personeel te vinden;
- de structuur is soms te log.

Jim Robinson - streetcornerwork Zuidoost

Het startpunt van veilige vindplaatsen (in Zuidoost) is dat jongeren die ontsporen, worden opgevangen en op het rechte spoor gezet. Hiertoe wordt per jongere een analyse gemaakt van de omgeving. Dat betekent dat niet alleen wordt ingezet door het centrum, maar ook door de politie, het jongerenwerk en Bureau Jeugdzorg. Daarbij wordt uitgegaan van de compensatietheorie: zaken die in de omgeving van de jongere niet goed lopen, worden gecompenseerd door het pedagogisch klimaat in de vindplaats. Jongeren moeten het gevoel hebben terecht te kunnen met hun frustraties en problemen. Op dit moment werken er met name toezichthouders in de veilige vindplaatsen, welke begeleid worden door één (professionele) coach per vindplaats. Daarboven staat één projectleider voor beide vindplaatsen. Het pedagogisch klimaat is dan ook in de opbouwfase. In reactie op de inleiding van Streetcornerwork Noord wordt aangegeven dat het pedagogisch klimaat verschillend kan worden uitgelegd, maar dat het volgens hem weinig met structuur te maken heeft. In Zuidoost is het unieke juist dat personen elkaar hebben gevonden. Door de wil van deze personen om iets te doen voor groepen die buitengesloten worden, komen initiatieven als veilige vindplaatsen van de grond. Dat is overigens ook de kwetsbaarheid van dit soort projecten.

2.1.2 Discussie

Onderscheid veilige vindplaats en jongerencentrum

De discussie wordt gestart door de Dienst Welzijn Amsterdam (DWA) met de opmerking dat het pedagogisch klimaat samenhangt met de definitie van wat de risicogroep is. Ook geeft zij aan dat het nogal ambitieus is om de buurt veiliger te willen maken. Geeft de buurt dan aan wie er aangepakt moeten worden, of beslis je dat zelf?

Streetcornerwork Noord (SSCW Noord) geeft aan dat dat verschilt per buurt. In sommige buurten is het duidelijk dat er iets moet gebeuren, dus dat is makkelijk. Maar dan nog sta je voor keuzes als: welke leeftijdsgroep? En mogen ze blowen? Nu mag er (als experiment) geblowd worden van 20.30 uur tot 21.30 uur, en dat gaat goed.

Wel wordt aangegeven dat groepsdynamica sowieso ingewikkeld is.

Noot 1 Het begrip 'risicogroep' wordt hier breder opgevat dan in het beleid Jeugd en Veiligheid. Daarin worden first-offenders en risicjongeren beschouwd als twee aparte groepen.

Je probeert toch overlast het pand binnen te halen. Streetcornerwork Zuidoost (SSCW Zuidoost) geeft in reactie hierop aan dat in Eeftink alleen Antilliaanse mensen werken, en die hebben geen moeite de jongeren het pand binnen te krijgen. Zij creëren het pedagogisch klimaat. Voordat je besluit wat je aan de jongeren aanbiedt, moet je eerst kijken wat de problemen van de jongere zijn.

DWA geeft aan dat dat juist is wat veilige vindplaatsen onderscheidt van gewone jongerencentra: de veilige vindplaats draagt bij aan preventie en biedt wat jongeren nodig hebben.

Stadsdeel Noord (voorzitter) vraagt wat je eigenlijk nodig hebt voor een veilige vindplaats? Wat is dat extra's dat een vindplaats heeft? In Noord bijvoorbeeld is het een extra voorziening binnen bestaande jongerencentra, terwijl in Zuidoost de veilige vindplaatsen naast de gewone jongerencentra bestaan.

In reactie hierop wordt aangegeven dat de definitie van veilige vindplaatsen zit in het feit dat het méér is dan alleen maar leuk.

Stadsdeel Noord vraagt zich af of zinvolle vrijetijdsbesteding er bijvoorbeeld onder valt. Ja, geeft BZO aan, want dat kunnen die jongeren (kennelijk) zelf niet. De coach van veilige vindplaats Eeftink geeft aan dat de jongeren zelf bepalen wat ze willen doen, maar wel in overleg met de werkers. Hoe stel je de regels dan, vraagt stadsdeel Noord zich af? SSCW Zuidoost geeft aan dat de regels niet bespreekbaar zijn. Die worden door de begeleiders vastgesteld. SSCW Noord geeft in reactie daarop aan dat te veel structuur en regels ook vervreemdend kunnen werken.

Rol van de politie

De politie geeft aan dat het belangrijkste is dat ze er zijn voor de jongeren. Oorzaken van probleemgedrag moeten aangepakt worden. Het is dan ook jammer dat jeugdzorg niet (echt) meedoet. De politie wil meer betrokken (gaan) worden bij de voorkant van de problemen. Dus: wat kan de politie bijdragen aan het pedagogisch klimaat? De politie leidt jongeren toe naar de vindplaats, maar wat dan? SSCW Noord geeft aan dat de politie verantwoordelijk is voor het kennen en gekend worden. Dat kunnen ze bereiken door makkelijk in en uit te lopen. Ook moet de politie zorg dragen voor de verspreiding van informatie binnen het wijkteam. SSCW Zuidoost geeft aan dat in Zuidoost de politie wordt binnengehaald om kennis te maken met de werkers en de jongeren. De politie tracht de jongeren te helpen in plaats van zich te richten op repressie. Bekendheid van individuele politiefunctionarissen kan bijdragen aan het de-escaleren van moeilijke situaties. Bovendien hebben wijkagenten veel inzicht in wat er allemaal op straat en in de vindplaats gebeurt. Stichting Welzijn de Pijp geeft aan dat de politie vaak geen tijd heeft. Ze hebben zoveel speerpunten dat ze niet overal op in kunnen duiken. SSCW Noord geeft aan dat de commissaris een handtekening zet onder het convenant, en dat de politie zich daarmee verplicht tot inzet.

Een tweede vraag van stichting Welzijn de Pijp heeft betrekking op de rol van de politie. De politie mag geen opsporing doen in de veilige vindplaats, maar je bent wel normatief bezig en je stelt regels. Hoe combineer je dat? SSCW Noord geeft aan dat het met name gaat om een vriendelijke houding van de politie. De bedoeling is dus vooral dat de politie niet om elk wisselwasje binnenvalt, maar grote zaken mogen wel degelijk binnen de context van de veilige vindplaats aangepakt worden. De politie zegt hierover dat het inderdaad een grensgebied is voor hun. SSCW Noord vraagt zich dan ook af wat er met voorkennis gedaan moet worden.

Er zitten nu bijvoorbeeld jongens in de veilige vindplaats die als drugkoerier werken. Alleen zijn dat niet zozeer de grote jongens, maar juist de 'sufferds' die zich daarvoor laten ronselen. BZO geeft aan dat je moet proberen dat samen op te lossen. Stichting Welzijn de Pijp vraagt zich af of je daarmee niet mensen wegjaagt. Dat is namelijk in de Pijp gebeurd. BZO zegt dat je groepsproblemen moet terugbrengen naar individuele problemen. Dan kun je een vertrouwensrelatie opbouwen en krijg je binding en daarmee resultaten. De politie geeft aan dat je in principe geen jongeren moet willen oppakken in de veilige vindplaats. De veilige vindplaats moet op hun beurt weer geen (zware) criminelen willen toelaten in het centrum.

Hoe houd je een goed team in stand?

De voorzitter vraagt hoe je een goed team ontwikkelt en in stand houdt. SSCW Noord antwoordt daarop dat dat van de personen afhangt. Het is een knelpunt in de omgang met deze moeilijke groepen. De verantwoording ligt in ieder geval bij het hele project. Er moet gekeken worden naar wat voor opleiding nodig is.

BZO geeft aan dat de structuur in Zuidoost is dat er een projectleider is, een aantal coaches en daaronder weer een aantal toezichthouders. Werving vindt zo dicht mogelijk bij de doelgroep plaats, indien mogelijk zelfs uit de doelgroep. Daarnaast wordt doorstroom mogelijk gemaakt. Binnen het team moet worden uitgegaan van de krachten van mensen. Waarbij het overigens soms lastig is dat de jongeren zelf niet in aanmerking komen voor een Melkert-aanstelling, omdat ze vaak via uitzendbureaus wel wat gewerkt hebben.

2.1.3 Samenvatting in steekwoorden

Pedagogisch klimaat

- werken met individuele jongeren en hun omgeving
- versterken van eigen kracht van jongeren
- ondersteunen en volgen van jongeren

Onderscheid veilige vindplaats en jongerencentrum

- een veilige vindplaats draagt bij aan preventie en een veiliger buurt
- een veilige vindplaats richt zich op jongeren in risico- en/of achterstands-situaties
- in een veilige vindplaats worden duidelijke regels gehanteerd
- een veilige vindplaats moet vertrouwd zijn voor de jongeren
- een veilige vindplaats is gericht op het oplossen danwel compenseren van problemen van de individuele jongere

Rol van de politie

- de politie leidt jongeren toe naar de vindplaats
- de politie draagt zorg voor het kennen en gekend worden
- de politie werkt samen met de veilige vindplaats in geval van vermoeden van criminele activiteiten

Behouden goed team

- ga uit van de krachten van mensen
- zorg voor doorstroommogelijkheden
- tracht uit of bij de doelgroep te werven

2.2 Workshop 2

Organisatiestructuur van het concept veilige vindplaats

Uit het rapport 'Inventarisatie Veilige Vindplaatsen':
Vaste partners in veilige vindplaatsen zijn de stadsdelen, de welzijnsstichting, stichting Streetcornerwork en de politie.
De structuur waarin de partners samenwerken kan echter verschillen. In Noord zijn blauwdrukken gemaakt voor alle op te zetten veilige vindplaatsen. Binnen deze blauwdrukken zijn rollen, taken en communicatie nauwkeurig omschreven. Voordeel hiervan is dat alle verantwoordelijkheden en afspraken zijn vastgelegd en ondergebracht bij delen van de projectorganisatie. In Zuidoost verschilt de organisatiestructuur per veilige vindplaats. Afhankelijk van de doelgroep kiezen de partners elkaar en een structuur om de veilige vindplaats te organiseren. De structuur loopt achter de praktijk aan. Voordeel hiervan is dat de structuur, en daarmee de partners, flexibel zijn.

2.2.1 Opening van de workshop

Ide Kelderman - Streetcornerwork

Het concept veilige vindplaatsen is met 't Crat in Noord gestart. De organisatie bestond toen uit het management van SBN, politie, streetcornerwork en het stadsdeel. Het stadsdeel voerde de coördinatie. Deze constructie bleek niet te werken.

In 1997 is een nieuwe start gemaakt, waarbij niet gekozen werd voor één pand maar voor drie wijken. Een aantal mensen ging toen ook de straat op. Voor die werkers is een structuur ontwikkeld, waarin taken en verantwoordelijkheden duidelijk zijn vastgelegd. De structuur is nu bottom-up: mensen moeten op uitvoeringsniveau weten wat andere organisaties en collega's doen. Daarom zijn er nu werkgroepen per gebied waarin SBN, politie en streetcornerwork zitting hebben. Doel van deze werkgroepen is uitwisselen wat er allemaal gebeurt in de veilige vindplaatsen, welke activiteiten uitgevoerd (gaan) worden en welke jongeren in trajecten geplaatst worden.

Daarnaast is er een projectgroep waarin de coördinatoren van de werkgroepen zitting hebben. Zij signaleren veranderingen en problemen en bewaken de overloop van jongeren en de relatie met buurtbeheer.

Tenslotte is er ook een Raad van Toezicht waarin de directeuren van de betrokken organisaties zitting hebben en de wethouder Welzijn & Onderwijs. De trajectbegeleider is de schakel tussen de werkgroepen en de beleidsmedewerker Jeugd in deze.

Voordelen van deze structuur:

- Coördinatoren zijn voorzitters van de werkgroepen, waardoor wordt omgegaan met bedrijfsblindheid.
- Problemen worden snel geconstateerd.
- Conflicten worden erkend en snel aangepakt.

José Kokken - stadsdeel Zuidoost

In Zuidoost zijn de veilige vindplaatsen ontstaan vanuit problemen met Antilliaanse jongeren in de buurt. In Eeftink is door de bewoners een collectieve ruimte voor de jongeren opengesteld in overleg met het streetcornerwork. Eis hierbij was dat er werd samengewerkt met BZO.

In eerste instantie waren er spanningen tussen Streetcornerwork en BZO. Maar op de werkvloer vonden de werkers van de verschillende organisaties elkaar. Dit leidde ook op directieniveau tot een betere relatie. Inmiddels is ook het stadsdeel Zuidoost tot de conclusie gekomen dat afspraken op papier belangrijk zijn. Men is dan ook bezig met het opstellen van een convenant tussen politie, BZO, SSCW en het stadsdeel. Hierin wordt aangegeven wat een veilige vindplaats is, welk aanbod er wordt ontwikkeld voor hulp en vrije-tijd, wat de doelstellingen zijn, welke methodiek wordt gehanteerd en wie wat inbrengt. Naast de partners in het convenant wordt bovendien contact gezocht met organisaties uit de 'tweede schil' zoals arbeidsbureau, Keerpunt, Nieuwe Perspectieven en woningcorporaties.

2.2.2 Discussie

Wat is het verschil met gewone jongerencentra?

Stadsdeel Slotervaart/Overtoomse Veld wil weten wat het verschil is met een gewoon jongerencentrum. Streetcornerwork geeft aan dat het voornaamste verschil ligt in de gezamenlijke verantwoordelijkheid van de partners. Jongerencentra worden georganiseerd vanuit een koepel, veilige vindplaatsen vanuit meerdere koepels. Als het goed loopt is de functie echter misschien wel hetzelfde als van de oude jongerencentra.

Stadsdeel Slotervaart wil weten hoe het concept wordt vormgegeven. Is het naast het jongerenwerk of binnen het jongerenwerk? Veilige vindplaatsen zijn een onderdeel van het jongerenwerk. SBN geeft aan dat het verschil is dat bij een gewoon jongerencentrum geen partners als politie en SSCW betrokken zijn en dat veilige vindplaatsen in problematische buurten worden opgezet. Overigens is er wel discussie over het uitbreiden van veilige vindplaatsen naar andere buurten. SSCW geeft aan dat in veel buurten geen veilige vindplaatsen nodig zijn; vaak volstaat een jongerencentrum. Stadsdeel Oost geeft aan dat je moet proberen de 'zwaardere gevallen' in veilige vindplaatsen te krijgen, en 'lichtere gevallen' in gewone jongerencentra.

Jeugdparticipatie

De politie vraagt zich af hoe het zit met de inspraak van jongeren zelf. Als alleen werkers zoiets opzetten, dan werkt het namelijk niet. SBN geeft aan dat er een jeugdraad wordt ontwikkeld. BZO geeft aan dat discussie over welke regels gelden in een veilige vindplaats vaak wel hele ingewikkelde problemen betreffen, zoals wel of niet blowen. SBN geeft aan dat participatie in het centrum zelf plaatsvindt. Je vraagt niet vantevoren aan jongeren of ze een veilige vindplaats willen. Bovendien geeft het stadsdeel aan dat alle groepen hangjongeren wel een eigen plek willen, maar dat daar dus gewoon geen geld voor is. Er zijn ook weinig goede ervaringen met zelfbeheer. Wel probeert men in Zuidoost Melkertiers uit de doelgroep te werven. SSCW geeft aan dat men eerst goed moet kijken en/of vragen wat er nodig is. Dat kan iets anders zijn dan dat het stadsdeel had gedacht. De politie geeft aan dat serieus met jongeren praten belangrijk is. Dan wordt het ook beter geaccepteerd als je hard optreedt. Later wordt daar dan wel over gediscussieerd. Jeugd moet in elk geval centraal staan.

De structuur

Men is het erover eens dat basale dingen geregeld moeten zijn. De vorm maakt dan niet veel uit. SBN geeft aan dat een convenant alleen op papier staat. Het gaat er toch om hoe je werkt in de praktijk. Het convenant is wel een stok achter de deur. De politie geeft aan dat teveel structuur jongeren afschrikt. De anderen geven aan dat dit soort structuur niets met de jongeren te maken heeft.

Stadsdeel Oost vraagt zich af wat je doet met kennis van strafbare feiten. SSCW zegt dat daar goede afspraken over moeten worden gemaakt. De politie geeft aan dat de scheiding der taken goed moet worden afgesproken.

Personeel

Hoe zit het met de inzet van werkers? De politie geeft aan dat er een (maximale) aanstellingstijd is. SBN zegt dat het project twee jaar duurt; als het goed is, wordt het daarna regulier. Door de onzekerheid van projecten is er echter wel een grote roulatie onder werkers. SBN geeft aan dat mensen snel opbranden en moeilijk te vinden zijn. SSCW geeft aan dat er vroeger veel dwarsverbanden waren tussen de stadsdelen, maar dat er nu meer geïsoleerd wordt gewerkt. SSCW investeert nu dan ook veel in begeleiding, doorstroming en uitwisseling. Een systeem om de expertise stedelijk te verspreiden zou goed zijn.

2.2.3 Samenvatting in steekwoorden

Verschil veilige vindplaats en gewoon jongerenwerk

- Doelgroep zijn problematische jongeren.
- Samenwerking met structurele partners - politie, SSCW, buurtwerk, jongerenwerk.
- Veilige vindplaatsen bestaan naast het gewone jongerenwerk, voor de zwaardere groep.

Jeugdparticipatie

- Jeugdparticipatie wordt bij de tot standkoming van de organisatiestructuur gemist.
- Jongeren klagen dat er weinig wordt gedaan, maar wel veel beloofd.
- Beleidsniveau weet niet altijd voldoende wat er leeft onder de jongeren.

Nut organisatiestructuur

- Een basale structuur is nodig om aan de randvoorwaarden te kunnen voldoen.

Doorstroom werkers

- De uitstroom van werkers is groot. De indruk bestaat dat dat met name komt door het projectmatig werken, waardoor weinig zekerheid kan worden geboden.
- Met het verdwijnen van werkers wordt echter ook opgebouwd vertrouwen tussen werkers en jongeren kapot gemaakt.
- Expertise moet stedelijk verspreid worden.

2.3 Workshop 3

Veilige vindplaats als onderdeel van de buurt

Uit het rapport 'Inventarisatie Veilige Vindplaatsen':

De veilige vindplaats moet onderdeel uitmaken van een veilige omgeving. In Zuidoost komt dit uitgangspunt tot uiting door het openen van veilige vindplaatsen in buurten waar (veel) overlast van bepaalde groepen wordt ervaren. Door het opzetten van veilige vindplaatsen voor deze groepen hoopt men de overlast te verminderen. In Noord is het uitgangspunt dat de veilige vindplaats deel uitmaakt van de buurt. Dit wordt bewerkstelligd door voorlichting over de opzet en afstemming met het buurtbeheer. De omgeving van de vindplaats wordt goed voorgelicht over het doel van de veilige vindplaats. De vindplaatsen worden opgezet in buurten waar risicogroepen wonen of op straat hangen.

In deze opzet worden dus ook bestaande voorzieningen omgebouwd tot veilige vindplaats.

2.3.1 Opening van de workshop

Voorzitter Jan van Leent van de politie houdt een inleidend praatje over de onderwerpen van de discussie. Voor de pauze zal gesproken worden over de inhoud en het doel van de veilige vindplaatsen. Na de pauze zal nagedacht worden over de toekomst van veilige vindplaatsen en de organisatorische inbedding.

Dick Treffers (districtscoördinator jeugd, district 7):

In de E-buurt hingen veel jongeren op straat. Hiermee samen hing dat er veel straatroven en drugsgebruik op straat plaatsvonden. Jongere en oudere jongeren liepen door elkaar. De jongeren werden slecht beïnvloed door de ouderen. Bovendien gaven zij aan dat er niks in de buurt te doen was, terwijl ze geen gebruik maakten van het jongerencentrum. Een lege ruimte bij de flats werd door BZO en een actieve buurtbewoonster opengegooid om de jongeren op te vangen. Er waren geen regels en geen organisatiestructuur. De jongeren waren van de straat en de politie zag dat het effect had. De politie en Streetcornerwork zijn toen al snel meegegaan in dit initiatief. Doordat de structuur en het toezicht in eerste instantie ontbrak zijn er wel wat dingen mis gegaan in het begin. Door toezicht loopt de organisatie nu beter. Een meting van eind 1998 liet zien dat het percentage straatroven met 40% is afgenomen in de E-buurt. Ook de overlast van de rondhangende jongeren is erg afgenomen in de buurt. Kortom: de buurt is leefbaarder geworden. De jongens van de doelgroep werken ook in de veilige vindplaats. Dit heeft een positief effect op de rest van de doelgroep en deze jongeren kunnen vanuit hier misschien wel doorstromen in een scholings- en/of werkprogramma. De nieuwe ruimte in de K-buurt heeft iets meer structuur dan toen de ruimte in de E-buurt openging. Hierover geeft Treffers aan: "niet te lang praten, wel afspraken maken bij de start van een veilige vindplaats". Stadsdeel, politie, BZO en Streetcornerwork zijn nu bezig om een convenant op te stellen. Buurtbewoners zijn niet betrokken bij het convenant, want er is geen goed georganiseerd bewonersplatform (geen goede afspiegeling van de bevolkingssamenstelling in de buurt).

Frans Blom (politie Noord):

Al jaren waren er problemen in een Marokkaans jongerencentrum. De jongeren hielden zich hier bezig met criminele activiteiten. De maat was vol en er moest wat gebeuren. Stichting Buurtwerk Noord, politie, stadsdeel en Streetcornerwork gingen een paar jaar geleden samenwerken. Er werd eerst een duidelijke structuur opgezet en een convenant opgesteld. Hieruit zijn de veilige vindplaatsen ontstaan in Noord. De jongeren zijn van de straat en de bewoners hebben ook geen last van de veilige vindplaats. Dat maakt de buurt leefbaarder. SBN is fysiek aanwezig in de veilige vindplaats. Zij hebben de leiding. Noord vindt dat de werknemers in de veilige vindplaats over het algemeen professionals moeten zijn. In het convenant ligt vast dat er minstens twee professionals aanwezig moeten zijn. Ze zijn van mening dat het heel moeilijk is om een veilige vindplaats te laten lopen met veel Melkertiers.

Politie Zuidoost is het hier niet mee eens. Eén professional moet wel aanwezig zijn. Naast deze coach kan je goed Melkertbanen hebben en het is juist goed om mensen uit de doelgroep te laten werken in de veilige vindplaats. Vaak blijkt na een tijdje dat er ook veel kwaliteit zit in Melkertiers.

2.3.2 Discussie

Wie komt er naar de veilige vindplaats?

Noord: Over het algemeen alleen jongens. Eén veilige vindplaats is voor Marokkaanse jongens en de andere twee veilige vindplaatsen hebben een meer diverse bezoekerssamenstelling. Door gesprekken tussen de jongeren en de buurtbewoners te organiseren willen de partners zorgen voor een betere, leefbaardere buurt.

Zuidoost: Over het algemeen komen in de veilige vindplaats Antillianen.

Wie is aanspreekbaar over de veilige vindplaats?

Noord: In het convenant is één werkgroep per veilige vindplaats samengesteld. Deze werkgroep is verantwoordelijk.

Beslaat het gebied waar de bezoekers van de veilige vindplaats vandaan komen de buurt of een groter geografisch gebied?

Zuidoost: Merendeel zal toch uit de buurt komen.

Noord: In Scorpio kwamen in het verleden veel jongeren uit Oost. Deze jongeren werden dan geweigerd. Dit leverde de nodige problemen op. Een oplossing is dan dat in Oost ook iets moet worden georganiseerd voor deze jongeren.

Verschil tussen reguliere buurthuizen en veilige vindplaats?

Politie: regulier - groter plan, heel veel activiteiten, voor uiteenlopende bevolkingsgroepen en leeftijden.

Veilige vindplaats - specifiek voor en in één buurt, niet voor reguliere groepen maar voor 'risicjongeren'.

Oost: Hier gaat het vooral om het in het oog houden van de jongeren. Bewoners worden betrokken in het project. Een belangrijk kenmerk van de veilige vindplaats is dat er geen drempels moeten zijn voor de jongeren.

Wie gaat over de ontwikkeling van het concept 'veilige vindplaats'?

Centrale stad: Stadsdeel moet bepalen wat er over 5 jaar moet gebeuren.

Westerpark: We willen wel meedoen met nieuwe projecten als we ook meer geld krijgen. Anders gaan nieuwe projecten ten koste van bijvoorbeeld de reguliere buurthuizen.

Centrale stad: Verantwoordelijkheid moet inderdaad niet alleen bij het stadsdeel liggen.

Stadsdeel: Centrale stad kan wel stadsdeel prikkelen om te starten met nieuwe projecten.

Woningbouwcorporaties, wel of niet betrekken?

Politie Zuidoost: Woningbouwcorporaties weten veel van de buurt. En zeker in Zuidoost is het heel belangrijk dat de woningbouwcorporaties betrokken zijn in het proces.

Verschillen tussen veilige vindplaatsen in Noord en in Zuidoost?

Politie heeft onderzoek gedaan naar veilige vindplaatsen in Noord en Zuidoost:

- Noord - structurele aanpak, strak plan
- Zuidoost - onderaf begonnen, veel langer doorgezet, nu wel meer structuur dan in het begin.

De onderzoeker werkt nu bij de politie in Zuidoost. Hier is de organisatie minder strak. Dit lijkt haar ook een goede manier. Het initiatief moet (ook) uit de buurt komen. Er is geen blauwdruk voor de veilige vindplaats die vermenigvuldigd kan worden en dan in elke buurt gebruikt kan worden.

Alcohol en drugs, wel of niet toegestaan?

Noord: Geen alcohol, geen drugs. Als experiment mogen in 't Crat nu wel 'stickies' gerookt worden tussen 20.30 en 21.30 uur. Hier is echter nog steeds discussie over.

Dapperbuurt: Wel een ruimte waar geblowd mag worden. Hierdoor kun je de jongeren toch binnen houden en mee laten doen met de activiteiten. Bij agressie worden de jongeren het gebouw niet uitgezet, maar moet men stoom afblazen in de sportruimte en daarna wordt over het voorval gesproken.

Coach Klieverink: Zij zou persoonlijk graag zien dat er geblowd mocht worden in de veilige vindplaats, want nu moet ze de jongens naar buiten sturen. De helft van de doelgroep komt daarom niet naar binnen in de veilige vindplaats.

Politie: Over regels in het algemeen: regels zijn niet verkeerd. De bezoekers moeten leren met respect om te gaan met deze regels.

Hoe worden de huisregels bekend gemaakt?

Alle veilige vindplaatsen hebben borden aan de muur hangen met de regels erop.

Hoe wordt omgegaan met strafbare feiten?

Dapperbuurt: Wapens worden afgepakt en later teruggegeven. Het bezit van 'serieuze' wapens wordt aan de politie doorgegeven. Wanneer iemand een misdrijf bekent, wordt de persoon niet met naam en toenaam doorgegeven aan de politie. Wel wordt er verteld aan de politie wat er gaande is in de buurt. Dit contact tussen de buurtwerkers en de politie is heel goed. Er is genoeg rugdekking van de politie.

Justitie in de Buurt: Moeilijk om mensen niet aan te geven, maar je gooit je eigen ruiten in als je de mensen aangeeft. Je loopt dan het risico dat mensen nooit meer terugkomen. Je kunt ze wel proberen over te halen zichzelf aan te geven. Uiteindelijk gaat het om het doel van een instelling.

Voorzitter: Er is wel duidelijkheid over wat wel kan en wat niet. Juridische steun lijkt noodzakelijk om problemen te voorkomen.

Hoe consequent wordt er met de huisregels omgegaan?

Zuidoost: Het handhaven van de regels is noodzakelijk, dit schept ook duidelijkheid.

Justitie in de Buurt: Je moet je niet achter regels verschuilen.

Politie: Er moet een balans worden gezocht tussen basisregels en wat door de jongeren zelf beslist worden.

Buurtwerker: Iedereen in betrekken (bewoners, Streetcornerwork, enz.). Eigenlijk moeten er posten zijn waar iedereen klachten kan deponeren.

2.3.3 Samenvatting in steekwoorden

- Persoonlijke betrokkenheid is heel belangrijk.
- De veilige vindplaatsen in Noord en Zuidoost zijn in grote lijnen hetzelfde. Noord heeft een strakkere structuur dan Zuidoost.
- De jeugdhulpverlening staat beleidsmatig nog in de kinderschoenen (Stadsdeel en Centrale Stad).
- De huisregels moeten kort, bondig en helder zijn. De jongeren moet je erbij betrekken. Aan de andere kant valt over bepaalde regels niet te discussiëren.

2.4 Workshop 4

Individueel traject en cliëntvolgsysteem

Uit het rapport 'Inventarisatie Veilige Vindplaatsen':
In alle veilige vindplaatsen is het doel het insteken op individuele behoeften van bezoekers. In Noord is daartoe een trajectcoördinator aangesteld die verantwoordelijk is voor de ontwikkeling van werk- en schooltrajecten, gekoppeld aan de veilige vindplaatsen. Er wordt een blauwdruk ontwikkeld op het gebied van trajectbegeleiding. Dit betekent dat lijnen worden uitgezet met externe organisaties die een rol kunnen spelen in de trajecten voor werk, school en hulpverlening.

In Zuidoost verschilt de invulling van trajectbegeleiding per veilige vindplaats en per individu. Waar mogelijk worden zij doorverwezen naar bestaande projecten als Keerpunt of Nieuwe Perspectieven.

2.4.1 Opening van de workshop

De workshop wordt geopend door Ilhan Tuna, regiomanager van de Stichting Buurtwerk Noord.

Thea van Susteren (Stichting Buurtwerk Noord)

Er is eerst een proefperiode (pilot) geweest in 't Crat in 1996. Het samenwerkingsverband tussen SBN, SSCW, politie en het stadsdeel heeft toen vorm gekregen. De aanbevelingen die vanuit de pilot zijn gedaan houden in dat er een goede structuur nodig is die op papier wordt gezet, en waarin de verantwoordelijkheden en taken van iedere participant in het project worden vastgelegd. Daarbij kan gedacht worden aan:

- het beheer van de veilige vindplaats;
- het activiteiten aanbod gericht op recreatie en educatie;
- het aanbod gericht op hulpverlening en trajectbegeleiding;
- duidelijkheid over de aansturing van het project;
- beleid dat is gericht op veiligheid op straat (toezicht houden).

Deze taken en verantwoordelijkheden zijn vastgelegd in een convenant en omvatten drie buurten in Amsterdam Noord: Nieuwendam, de Bloemenbuurt en van de Pekbuurt.

Toen de structuur en organisatie van het project vastgelegd waren, is er een methodiek ontwikkeld om de trajectbegeleiding vanuit de veilige vindplaats vorm te geven.

Om de trajectbegeleiding vorm te geven, wordt er in koppels gewerkt die bestaan uit een hulpverlener en een jongerenwerker. Deze koppels gaan de straat op om jongeren aan te spreken, er een vertrouwensband mee op te bouwen en naar de vindplaats toe te leiden. Wanneer het nodig is, wordt een jongere op de vindplaats een hulpverleningstraject aangeboden. Eerst een dak boven het hoofd, een inkomen om van te leven en een redelijke gezondheid, voordat er verder wordt gegaan met een traject richting school en werk. Al naar gelang de problematiek van de jongere wordt door de hulpverlener een traject uitgezet. Wanneer een jongere toe is aan dagbesteding krijgt hij of zij daartoe een apart traject aangeboden. Om dit traject te begeleiden wordt er een mentor uit het jongeren- of straathoekwerk aangesteld. Belangrijk in de relatie tussen mentor en jongere is:

- opbouwen van vertrouwen;
- omslag bewerkstelligen van straatritme naar een ritme dat bij werk of scholing hoort;
- toeleiding naar relevante organisaties.

Voor dit laatste punt is een netwerk georganiseerd, onder meer bestaande uit Nieuwe Perspectieven, Keerpunt, arbeidsbureau, Werkwijzer, Sociale Dienst en Maatwerk. Met migrantenorganisaties is alleen indirect contact, namelijk via SSCW.

Edu Koan (SBN)

Een les is dat de doelgroep qua leeftijd (11-25 jaar) te breed was. De tieners werden weggedrukt door de ouderen. De tieners zijn naar een andere locatie geleid (De Valk) en de leeftijdsgrens voor 't Crat is verhoogd (15-25 jaar). Activiteiten voor meisjes vinden ook elders plaats. In het algemeen gesteld zijn bepaalde activiteiten dus losgetrokken van deze vindplaats en elders ondergebracht.

Een andere les is dat er een blow-beleid moest worden ingesteld, waar de politie bij betrokken is geweest. Tot dit beleid is besloten om overlast in de buurt te voorkomen. Toen er in de vindplaats niet gebloed mocht worden, gingen de jongeren dat namelijk buiten staan doen. De oudere jongeren (17+) mogen nu na 20.30 uur blowen; de jongste bezoekers zijn dan weg. Het gaat hier overigens om een experiment dat regelmatig geëvalueerd wordt.

Nel Bakboord (BZO)

In Zuidoost zijn veel dingen anders geregeld dan in Noord. Een greep hieruit: jongeren zijn eerst gestimuleerd om bij de veilige vindplaats te komen werken. Er moest namelijk eerst personeel gevonden worden. Deze werkwijze had als voordeel dat ze heel dicht bij de doelgroep staan. Verder wordt er gewerkt met toezichthouders (Melkertiers) die gecoacht worden door een professional.

Hier start een (korte) discussie: jongerenwerker coacht Melkertiers en dat is zeer arbeidsintensief. Hierdoor ervaart men weleens dat het eigenlijke uitvoerende werk met de jongeren niet meer de eerste prioriteit is van de jongerenwerker.

Er zijn nog geen trajecten uitgezet en nog geen netwerken geformeerd rondom de veilige vindplaatsen.

Een les uit de begintijd in Zuidoost is dat het spreekuur van de hulpverlening (SSCW) beter niet in de veilige vindplaats kan plaatsvinden. Men maakt dan nauwelijks gebruik van het spreekuur, omdat men zich ervoor schaamt dat iedereen kan zien dat je hulp gaat vragen. Het aanstellen van een coach per veilige vindplaats heeft dit probleem ondervangen. In Noord zijn de ervaringen vergelijkbaar. Daar is de oplossing bedacht om de hulpverlener meer rond te laten lopen tussen de jongeren. Dat werkt drempelverlagend.

Hierna is een video vertoond die activiteiten in 't Crat laat zien en waarin het samenwerkingsverband wordt onderstreept.

2.4.2 Discussie

Uitkering als instrument

SSCW beheert de uitkering van jongeren zonder vast adres. Die jongeren krijgen een postadres bij SSCW. Daardoor zie je de jongere vanzelf vaak: deze moet de uitkering komen ophalen. Als de jongere geen werk kan vinden, kan SSCW de uitkering als belangrijk sturingsinstrument gebruiken. Jongerenwerkers hebben die bevoegdheid niet.

Randvoorwaarden bij de trajecten

Eerst wordt de problematiek geïnventariseerd. Als er een probleem op het gebied van huisvesting is, moet je eerst voor onderdak zorgen. Bovendien moet je kijken of de jongere met geld kan omgaan. Pas daarna kun je aan de hulpverleningstrajecten beginnen. Vaak moeten er daarnaast andere instellingen worden ingeschakeld om verder te kunnen gaan met een traject richting school of werk.

Verschil hulpverlener en jongerenwerker

Jongerenwerker is 'meer dienstverlenend dan hulpverlenend'. In de veilige vindplaatsen komen zowel hulpverlening als dienstverlening voor.

Afbakening en doorverwijzing

Bij ernstige problematiek wordt doorverwezen naar het RIAGG. Dat betekent overigens niet dat de hulpverlening van de veilige vindplaats helemaal ophoudt: op andere leefgebieden kan die gewoon doorgaan. Alleen voor dat ene specifieke onderdeel heb je een netwerkpartner nodig. Netwerkpartners heb je overigens altijd nodig: bv. om onderdak te vinden, om een hulpverleningsplan op te stellen, om casussen te bespreken of te verdelen. Voor dit laatste (verdeling van casussen) zou Bureau Jeugdzorg overigens moeten zorgdragen, maar dat functioneert nog niet goed.

Jongeren die geen problemen hebben

De bezoekersgroep van een veilige vindplaats is breed. Niet alle jongeren hebben problemen. Ook jongeren zonder problemen passen echter wel in de doelstelling, want het gaat erom breed toegankelijk te zijn en een mengeling van allerlei jongeren te krijgen. De jongeren zonder problemen kunnen bovendien prima als rolmodel dienen voor de jongeren met problemen.

Outreaching werken

Door de koppeling van een jongerenwerker aan een hulpverlener heb je op straat een beter netwerk om de jongere heen gekregen. Voor outreachend werken heb je wel voldoende mensen nodig.

Trajectbewaking: hoe zorg je dat iemand het traject afmaakt?

Via het netwerk probeer je te achterhalen waar de jongere zich ophoudt. Een hulpverlener kan deze informatie ook bij Bureau Jeugdzorg krijgen, een jongerenwerker mag dat niet. Via de trajectmanager van Keerpunt kun je een heel eind komen: die houdt bij wat er waar met de jongere gebeurt. Als iemand niet komt opdagen, kun je hem eerst een paar keer uitnodigen. Helpt dat niet, dan ga je terug naar de aanmelder om te vragen of deze de jongere recent nog gezien heeft. Deze kan bovendien in zijn eigen netwerk gaan rondvragen. Levert dat ook niks op, dan kun je via de sociale dienst proberen uit te vinden waar de jongere is. Desnoods (maar zover komt het eigenlijk nooit) kun je korten op de uitkering van de jongere; dan komt hij zich vanzelf wel melden. Overigens weten vrienden van de jongere vaak ook waar deze hulp krijgt of uithangt op dat moment. Een klassiek breekpunt in het traject doet zich voor als er een test afgelegd moet worden door de jongere. Voor een test zijn de jongeren vaak bang; ze komen dan niet opdagen. In de praktijk lost men dit wel op door de jongeren thuis op te halen en te begeleiden naar de test. Dit is echter zeer tijdrovend; de capaciteit hiervoor ontbreekt eigenlijk. Keerpunt komt overigens soms naar de jongere toe, bv. in de veilige vindplaats. Als de jongere opduikt in de veilige vindplaats, kun je bellen naar Keerpunt: "Hij is er, kom snel".

Cliëntvolgsysteem

Wettelijk mag de (jeugd)hulpverlening (nog) geen cliëntvolgsysteem opzetten, justitie wel.

Hoewel het voor sommige jongeren wel wenselijk zou zijn om over dergelijke registratiegegevens te beschikken, is de doelgroep van de veilige vindplaatsen in het algemeen te breed voor een cliëntvolgsysteem. Zelfs als je zo'n systeem zou hebben, blijft het moeilijk om op sommige jongeren vat te krijgen, bv. als ze geen uitkering krijgen, verschillende woonplaatsen hebben en verschillende namen gebruiken.

Onderwijs

Opvallende afwezige in het verhaal is het onderwijs. De aanwezigen hebben de ervaring dat het moeizaam is lijnen naar het onderwijs te leggen. In Noord begint er wel iets op gang te komen nu (via SBN); er zijn wel contacten, maar niet intensief.

Overigens speelt het onderwijs natuurlijk alleen bij jongere kinderen een rol, de ouderen zijn niet meer (volledig) leerplichtig. Voor die jongere kinderen heb je ook de leerplichtambtenaar.

Samenstelling netwerk en trajecten

Het is niet zo dat je per veilige vindplaats aparte netwerken opzet. Het gaat er meer om dat er per buurt verschillende *trajecten* worden gecreëerd. De samenstelling van de trajecten moet afhangen van de karakteristieken en problematiek van de jongeren in een bepaalde buurt en daarop inspelen.

Resultaat

Een veilige vindplaats hoeft niet per definitie als resultaat werk of scholing te hebben. Het kan ook vrijetijdsbesteding zijn.

Voorpostfunctie

De veilige vindplaats heeft een belangrijke functie hierin, maar is niet per definitie een voorpost naar verdere hulpverlening.

Drang, dwang of vrijwillig

De jongeren zien niet altijd zelf in dat ze hulp nodig hebben. Je mag ze daar als hulpverlener wel van overtuigen. Maar de jongere moet uiteindelijk wel zelf willen deelnemen aan een traject.

Elementen

Elementen van de veilige vindplaats zijn onder meer: belonen/sanctioneren, budgetteren, vraaggericht werken, overlap voorkomen, indicering van de jongeren, gekwalificeerd personeel.

2.4.3 Samenvatting in steekwoorden

- Eerst problematiek inventariseren voordat aan een traject begonnen wordt.
- Netwerkpartners zijn belangrijk voor doorverwijzing en uitwisseling.
- Samen met partners moeten jongeren gevolgd worden.
- Trajecten moeten inspelen op problematiek in bepaalde buurten.

2.5 Plenaire discussie

2.5.1 Inleiding door Annelies Schutte (DWA)

Vandaag is gebleken dat veilige vindplaatsen nog experimenteel zijn. Ook is gebleken dat het concept de moeite waard is om te behouden in het nieuwe Grote Stedenbeleid. In het concept veilige vindplaatsen komt het idee van integraal werken namelijk sterk terug. Duidelijk is geworden dat er niet één manier van werken is, juist omdat veilige vindplaatsen buurt- en jeugdgebonden zijn. Wel is duidelijk dat er sprake moet zijn van een eindverantwoordelijke en een convenant. Veilige vindplaatsen vragen een inspanningsverplichting. De vraag is nu wel: hoe behoud je het flexibele werken en hoe voorkom je dat het een institutie wordt?

2.5.2 Discussie

Stadsdeel Westerpark geeft aan geïnteresseerd te zijn in de ervaringen van anderen met het opstarten van een veilige vindplaats.

De centrale stad geeft in reactie hierop aan dat het altijd om bevlogen mensen gaat bij de opzet van een veilige vindplaats. Zij vraagt zich af of het ook met minder bevlogen mensen kan.

SSCW geeft aan dat als het niet lukt mensen te interesseren, dat er dan ook niets van de grond komt. De partijen moeten één taal spreken, informatie delen en betrouwbaar zijn naar elkaar. Dat lukt alleen maar met bevlogen mensen.

Politie Zuidoost geeft aan dat je moet starten als experiment en flexibel moet zijn; daar zit het structuur zoeken in. Stel jezelf dus de vraag: waar wil ik een veilige vindplaats? wie heeft er behoefte aan? Daarbij kun je straathoekwerk, politie en welzijn betrekken. Er moet de wil zijn om een gezamenlijke visie te ontwikkelen.

Wat is de rol van de centrale stad, als je aan de onderkant begint?

Bijvoorbeeld zo'n themadag. Hierbij wordt de opmerking gemaakt dat je elkaar moet kunnen vinden op stadsdeel- en/of wijkniveau. Anders heeft het niet eens zin om te starten.

Stadsdeel Oost geeft aan dat er bestuurlijk wel een wens moet zijn om iets te doen voor heel moeilijke jongeren. Succesfactoren zijn dan:

- samen verantwoordelijk zijn;
- flexibel zijn met een eigen structuur.

Samenwerking

Noord geeft aan dat een coördinator aantrekken een versterkend effect heeft op de organisatie. Geuzenveld/Slotermeer vertelt over het jongerenserviceteam, een samenwerkingsverband dat veel succes heeft. Het kan dus wel!

Rol politie

Die rol is glashelder, volgens de politie zelf. Er wordt toegeleid, de politie zorgt voor contact tussen de buurt en de veilige vindplaats en ze treden op als er iets uit de hand loopt. Het is echter wel een lastige scheidslijn. Toch moet duidelijk zijn dat eenieder zijn eigen taak heeft en zijn eigen keuzes maakt. Streetcornerwork geeft aan dat het delen van informatie positief is. De voorwaarden bij de politie zijn alleen nog niet altijd goed geregeld. Er moet dus ook een vertaalslag worden gemaakt naar de achterban van de politie. Politie Zuidoost geeft aan dat je onderling afspraken moet maken. Als er strafbare feiten worden gepleegd mag de politie heus wel de veilige vindplaats in.

BZO vertelt dat de politie in Zuidoost filosofisch heeft meegedacht over de achtergronden en mogelijke oplossingen van de problemen, en dat zij daarmee een positieve bijdrage leveren aan de ontwikkeling van het concept.

Samenwerking

Samenwerking en communicatie zijn sleutelwoorden. Het belang ligt in de praktijk en afspraken over uitvoering en werkwijze zijn dan ook belangrijk. Stadsdeel Zuidoost geeft aan dat vertrouwen en respect voor elkaars werk belangrijk zijn. Je moet de discussie met elkaar durven aan te gaan. Het stadsdeel kan hier een bemiddelende rol in spelen, aangezien zij neutraal is. Het is ook de taak van de centrale stad en de stadsdelen om partners te zoeken.

Wat is een veilige vindplaats?

De centrale stad stelt de vraag wat een veilige vindplaats nu eigenlijk is. Is een veilige vindplaats niet gewoon een jongerencentrum waar iedereen zijn werk heel goed doet? De politie geeft aan dat het concept mensen bij elkaar brengt en dat gezamenlijk verantwoordelijkheid wordt genomen. Er wordt op zoek gegaan naar de kracht van mensen. Individuele problemen worden aangepakt en er wordt tegemoetgekomen aan een ontmoetingsbehoefte. Het kenmerk van een veilige vindplaats is het luisteren naar mensen en het inspelen op behoeften en wensen. Een andere vertegenwoordiger van de politie speelt advocaat van de duivel door op te merken dat er ook veel buurten zijn waar geen veilige vindplaatsen zijn, maar waar ook geen problemen zijn. Misschien doen ze in die buurten hun werk dus wel heel goed. Waarom zouden de organisaties veilige vindplaatsen eigenlijk niet kunnen runnen uit hun eigen budget? Stadsdeel Geuzenveld/Slotermeer geeft in dit verband aan dat het met name gaat om de samenwerking. Het eigen werk probeert iedereen al zo goed mogelijk te doen. BZO geeft aan dat je buurten niet kan vergelijken. Je moet kijken naar de buurt-samenstelling en de gezinssamenstelling. BZO concludeert dat de veilige vindplaats ook geen wondermiddel is. Je moet kijken wat er nodig is in een buurt en dat hoeft niet altijd een veilige vindplaats te zijn.

2.5.3 Samenvatting in steekwoorden

Starten veilige vindplaats

- Er moeten bevlogen mensen zijn om een veilige vindplaats van de grond te krijgen.
- Je moet starten met de uitvoering als experiment. De structuur wordt dan tijdens het werken gezocht.
- Er moet de wil zijn om een gezamenlijke visie te delen.

Rol centrale stad

- Informatie verstrekken.
- Ondersteuning als stadsdelen erom vragen.
- Stadsdelen moeten veel zelf doen.

Rol politie

- Toeleiden.
- Kennen en gekend worden.
- Meedenken over oorzaken en oplossingen van problemen.

Samenwerking

- Iedere zijn eigen rol en eigen keuzes.
- Communicatie is sleutelbegrip.
- Afspraken over uitvoering en werkwijze essentieel.
- Durf discussie met elkaar aan te gaan.

Kenmerken veilige vindplaats

- Aanpak individuele problemen.
- Samenwerking is de kracht.
- Tegemoetkomen aan behoeften.
- Kijken wat nodig is in de buurt.

-

Bijlage 1 Deelnemers per workshop

Workshop 1

Pedagogisch klimaat

D. Jeltema (voorzitter) -	Stadsdeel Noord
S. Hop -	Parket Amsterdam, coördinatie punt Jeugdzaken
J. Verhoog -	BZO
M. Herzberg -	Stichting Welzijn de Pijp
W. Pedro -	BZO, Eeftink/Klieverink
J. Robinson -	SSCW Zuidoost
R. Boot -	SSCW Noord
A. Schutte -	DWA-MGZ
A.G. Mayenburg -	Politie Amsterdam-Amstelland
S. Paal -	BZO (jongerenwerker)
Oscar -	BZO (jongerenwerker)

Workshop 2

Organisatiestructuur

E. Deen (voorzitter) -	SBN
S. van der Horst -	Slotervaart/Overtoomse Veld
Ip. A. van Vliet -	Politie, wijkteam Van Leijenberghlaan
H. Zwiers -	Politie, wijkteam Amstelveen-zuid
I. Kelderman -	SSCW
H. Haage -	Oost/Watergraafsmeer
J. Kokken -	Zuidoost
R. Douiyeb -	Stichting Impuls
W. Duyster -	SBN
J. Doffer -	Politie, wijkteam Surinameplein
N. Nieboer -	Politie Amsterdam-Amstelland
A. Roebers -	Stichting Welzijn Rivierenbuurt
G. Martens -	BZO
P. Voermans -	DWA-MGZ
Sjaan -	jongerenwerkster Oost

Workshop 3

Veilige Vindplaats als onderdeel van de buurt

F. Blom (voorzitter) -	Politie, wijkteam Klimopweg
K. Hmidach -	SBN
M. Buren -	Politie, wijkteam IJtunnel
B. Boorsma -	Politie Amsterdam amstelland
J. de Valk -	Geuzenveld/Slotermeer
R. van der Veen -	Gemeente Amsterdam, sector AB
R. Bergshoeff -	Oud-west
R. Berggraaf -	SSCW
N. van den Berg -	SHID
I. de Vries -	SDAN
T. Beerling -	Westerpark
E. de Jong -	Politie, district 7
D. Treffers -	Politie, district 7
H. Wessels -	Politie, Wijkteam Waddenweg
J. van Leent -	Politie, Meer en Vaart
Mw. Margaret -	BZO
Mw. Jennen -	Justitie in de Buurt Zuidoost
E. Parmanand -	SHID
M. Witmaar -	SBN

Workshop 4

Individuele trajectbegeleiding

I. Tuna (voorzitter) -	SBN
G. Kalkhoven -	Politie Amsterdam - Amstelland
A. Daane -	DWA-MGZ
J. Hienen -	SSCW
J. Pocornie -	Keerpunt 2000
S. Redan -	Stichting Welzijn Rivierenbuurt
M. Drabbe -	SSCW
Th. van Susteren -	SSCW
K. Mounir -	discussieleider plenair
N. Bakboord -	BZO Eeftink/Klieverink
E. Koan -	SBN
Jarrood -	SBN (jongerenwerker)
Hr. Hamid -	SSCW
Hr. A. Lachir -	SSCW
Hr. Houssein -	SSCW
Mw. Heke -	Rivierenbuurt